

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De goede belijdenis

En de hoofdman over honderd, die daarbij tegenover Hem stond, ziende, dat Hij also roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk, deze Mens was Gods Zoon! Markus 15:39

We horen op de Goede Vrijdag het getuigenis aangaande Christus uit de mond van een Romeinse hoofdman die het bevel had bij de uitvoering van het recht.

We weten niet of hij aanwezig is geweest tijdens de gevangenneming en de verschillende verhoren bij Anas, Kajafas en Pontius Pilatus. Heeft hij uit de mond van de rechter Pilatus het getuigenis gehoord: Ik vind geen schuld in deze mens? Heeft hij gezien hoe de stadhouder gezwicht is voor de mensen, toen hij de Heere Jezus overgaf om na de zware geseling aan het vloekhout ter dood gebracht te worden?

We weten wel dat de hoofdman was bij het vertrek van Gabbatha naar Golgotha en volledig aansprakelijk was voor het gedrag van zijn manschappen en verantwoordelijk voor de uitvoering van het doodsvonnis.

Laten we op de Goede Vrijdag niet verwijtend neerzien op de hoofdman. Hij moest toezien dat het recht zijn loop zou hebben. Van hem zal renschap geëist worden of hij naar recht gehandeld heeft.

Laten we op de gekruisigde Christus zien.

Christus heeft geleden onder het onrecht wat het eigen bondsvolk van de joden Hem heeft aangedaan.

Christus heeft geleden onder het onrechtvaardige oordeel dat door de Romeinse rechter was uitgesproken.

Maar door dit alles heen heeft Christus geleden onder het recht van God. Nu werd het vonnis van God voltrokken. God had immers gezegd dat de bezoldiging der zonde de dood is. De rechtvaardige, zondeloze Zoon Gods zal nu aan die strenge eis van de goddelijke wet voldoen. Als Borg en Middelaar Gods, voor al de Zijnen. Hij zal wedergeven, wat Hij niet geroofd had, maar wat Hem wel toegerekend was.

Christus moest in alle dingen van Zijn Vader zijn. In alles heeft Christus naar het recht van God gehandeld. Christus heeft de smaadheid gedragen, toen Hij buiten de Godstad Jeruzalem op Golgotha kwam.

Toen Hem gemirreden wijn werd aangereikt heeft Hij niet die bedwelmende drank gedronken, omdat Hij in volle bewustheid de bittere gevolgen van de zonden zou proeven. Hij wilde de volle beker van de toorn van God geheel leegdrinken. Hij wilde alles ontvangen wat naar het rechtvaardig oordeel van Zijn Vader een zondaar ondergaan moest.

Christus heeft de pijn gevoeld die vanwege zonden naar het recht van God de zondaar overkomt.

Hij heeft Zijn heilige handen en voeten laten binden en vasthechten aan het hout des kruises.

Hij heeft Zijn mond niet geopend om te vloeken. Want de vloek was nu op Hem.

En opdat de wereld zou weten wie Hij was Die hier het vonnis onderging had de rechter bevolen dat Zijn beschuldiging boven Zijn hoofd aan het kruis gehecht moest worden: INRI.

Toen Hij met de overtreders is gerekend geweest, en Hij veler zonden gedragen heeft, was Hij de enige van de kruiselingen die voor de overtreders gebeden heeft.

Geen twaalf legioenen engelen waar Christus van gesproken had kwamen om de vijanden rondom van het kruis te verdelen. Geen stem sprak van het kruis tot de hoofdman over honderd: Omdat Ik de Zoon van God ben, zo dale vuur van de hemel. Geen vuur kwam van de hemel kwam om soldaten te verteren en de hoofdman rechtvaardig neer te vellen die al dat sarren en spotten toeliet. Geen leed van de gekruisigden vermurwde het hart van de hoofdman om hun lijden wat te verlichten en de kwelgeesten op een afstandje te houden. Geen rechtsgevoel deed het hart beven en smekende bidden: Gij Zoon van God, laat toch mijn ziel en de ziel van uw knechten dierbaar zijn in uw ogen!

De hoofdman zegt niet: Ik hoorde U zegenen toen U sprak: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.... Zie nu, laat ook mijn ziel dierbaar zijn in Uw ogen! Nee. Geen ootmoedige belijdenis van onrecht, geen oprechte bede om vergeving heeft de hoofdman tot Christus gericht.

En dan wordt het plotseling duister. Wat moet de hoofdman doen als bevelhebber? Moet hij verhinderen dat Christus afgenomen wordt? In die drie uur durende duisternis hebben vijanden de wacht voor Christus gehandhaafd. Niemand van de mensen kon Christus nog helpen. Nu zou het sterven gaan worden. Omringd door vijanden, verlaten van vrienden, die slechts van verre bleven staan om te zien hoe het met Christus zou aflopen, helemaal alleen heeft Hij gestreden.

Maar niet alleen een strijd tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht. Markus vermeldt dat God de Rechter van hemel en aarde bepaald heeft dat van de zesde ure tot de negende ure duisternis over de gehele aarde komen zou. Wat in die drie uren duisternis dan door Christus doorleden wordt valt niet in mensen woorden te zeggen.

Christus heeft tijdens die drie uren duisternis niet geklaagd over het onrecht dat de mensen Hem hebben aangedaan. Hij klaagt niet dat het onrechtvaardig is dat Hij Die geen zonde heeft gekend noch gedaan nu de angst der hel moet smaken en alle troost moet missen. Nee. Christus erkent: God is recht.

God vertoont Zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden. God wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwig straffen in Zijn Zoon. God heeft in het kruis op Golgotha gesproken: Vloekt is Mijn geliefde Zoon, Die aan het hout hangt. Christus Die geen zonde gekend noch gedaan heeft, is nu tot zonde gemaakt.

Maar is God de Vader dan niet barmhartig voor Zijn Zoon? God is wel

barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig. Daarom zo eist zijn gerechtigheid, dat de zonde, met de eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft worde. Die straf was op Hem. Alles wat geëist werd heeft Christus gegeven.

Hij die geen zonden heeft gekend noch gedaan, is naar het rechtvaardig oordeel van God in de hel geweest.

En terwijl een vreeswekkende duisternis over Golgotha viel, bleef de hoofdman in het donker staan tegenover het kruis van Christus. Hij moest het recht handhaven. Hij moest waken opdat niemand de kruiselingen zou verlossen van de pijn en afnemen van het kruis. Hij zou rapporteren dat aan alle gerechtigheid voldaan is.

Toen heeft hij gehoord dat Christus met een grote stem geroepen heeft: Eloi, Eloi lama sabachani. Hij hoorde deze Rechtvaardige klagen: Waarom ...?

En dan gebeuren de dingen, die alles totaal zullen veranderen. Na dat angstige duister, breekt het licht door. Het is volbracht! Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijn geest.

Kan wat Christus geleden heeft vergeeten worden? Maakt dat geen indruk? Het recht heeft zijn loop gehad. De taak van de hoofdman zit er op. Zou hij nu met zijn manschappen weer in-

rukken? Kan dat? Deze heiden zal niet terugkeren naar het oude leven voor hij een heerlijke belijdenis heeft laten horen. Waarlijk, deze Mens was Gods Zoon! Christus sterft als de Rechtvaardige en de Barmhartige.

Is dat ook uw belijdenis in waarheid geworden? Wat heeft u gehoord? Weet u wat het is om een onrechtvaardige te zijn? Heeft u in het donker bij

het kruis gestaan? Heeft u gezien dat Christus barmhartig is voor onbarmhartigen? Wat is uw of jouw belijdenis geworden? Christus is roepende gestorven. Zalig die leert roepen om vergeving van zijn zonden. Die zal zo gerechtvaardigd naar zijn huis wederkeren.

M. van der Sluys

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie geplaatst over Markus 15:39 "De goede belijdenis" van de hand van ds. M. van der Sluys. Ds. P. den Butter vervolgt zijn schrijven over Johannes. Ds. H. Korving geeft opnieuw gedachten van Ryle weer over de sabbat en er is een artikel over Bijbellezers opgenomen.

Ds. P. Roos schrijft over de Heidelbergse Catechismus in de leerdienst, met name over de kennis der ellende. Ds. M.C. Tanis schrijft over 1 Tim. 6: 14-15 "Werken in het licht van de wederkomst". Ds. K. Hoefnagel behandelt twee vragen in zijn vragenrubriek..

Br. Beukers

Br. Beukers, lid van het bestuur van Bewaar het Pand, ligt nu we dit schrijven nog steeds in het ziekenhuis. Hij moet een hartoperatie ondergaan. Het moge beleefd worden dat onze tijden in Gods Hand zijn. De Heere moge hem en zijn vrouw in alle opzichten gedenken in Zijn gunst.

Ontmoetingsdag Werkendam

D.V. zaterdag 14 april, Chr. Geref. kerk te Werkendam, Binnengriend 27. Sprekers: morgensamenkomst aanvang 10.30 uur: ds. P. den Butter den ds. P. Roos.

KENNIS DER ELLENDE

Diepte

De Heidelberger besteedt aan de behandeling van de ellendekennis drie zondagen (2 t/m 4). De manier waarop dit gedaan wordt, is min of meer opvallend. Drie zondagen, dat is op zichzelf genomen niet veel. Geen brede behandeling, wel een diepgaande analyse. Dus geen lange, onafzienbare weg, waar de zondaar in blijft steken. Er zit voortgang in.

Het gaat heel radicaal toe. Er vallen harde uitspraken over de ernst van de doodstaat: geneigd God en de naaste te haten; in zonden ontvangen en geboren; onbekwaam tot enig goed en

Middagsamenkomst aanvang 14.00 uur ds. J.M.J. Kieviet en ds. K. Visser.

We hopen dat er weer velen zullen komen. Het Woord Gods staat centraal, maar in deze tijd van verwarring en verdeeldheid is het een goede zaak elkaar te ontmoeten en te spreken.

Goede Vrijdag en Pasen

In de gang van het kerkelijke jaar liggen Goede Vrijdag en Pasen weer voor ons. De Heere geve dat Zijn Woord rijke ingang zou mogen vinden in de harten van jong en oud. Goede Vrijdag is de betaaldag van de Kerk. Dat heeft alleen waarde voor hen die een hemelhoge schuld hebben en niets hebben om te betalen. De Heere geve voor het eerst of opnieuw de beleving daarvan. Pasen predikt de overwinning over dood, graf en hel. De Heere doe door genade in die overwinning delen en wekke op tot een nieuw godzalig leven of versterk het leven dat Hij Zelf tot stand heeft gebracht tot eer van Zijn Naam.

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 12 april verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 5 april. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar. Advertenties € 0,38 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Zondag 2 staat ons niet toe te vluchten in een wettische oplossing; de wet vraagt geen gedetailleerde geboden slechts, zoals de Farizeeër dat ziet, maar de wet vraagt liefde. En die liefde missen we, dus er is geen hoop vanuit de wet. De wet maakt de toestand alleen maar erger.

Zondag 3 doet enkele excuses verstommen: Kan God het ook gedaan hebben? Of zijn Adam en Eva de schuld? Nee, mijn natuur is verdorven, dus ik ben het zelf. Zondag 4 is ook van groot belang. Velen zullen de uitvlucht bedenken, ook in deze tegenwoordige tijd: We behoeven niet zo ontmoedigend ver door te gaan op het pad van de ellendekennis, want God is barmhartig. Men stelt dat dan voorop. Ook weer een uitvlucht, die we graag te baat nemen. Daarmee zouden we de onderwijzer de mond kunnen snoeren. Maar nee, daar wil de Heidelberger nu niet van weten. Dat is veel gezegd. Nu gaat het daar niet om; het gaat er nu om dat we niet te snel over barmhartigheid spreken, ten koste van Gods strenge eisen. Begrijpen we de bedoeling? Niet om ons tot stikkens toe benauwd te maken wordt dit gezegd; nee, wie hier nu al over barmhartigheid spreekt, maakt het kruis van Christus overbodig. Hij doet feitelijk, al lijkt het zo niet, ernstig tekort aan de volle en heerlijke bediening van Christus. Overigens houden we vast aan de reeds eerder gemaakte opmerking, dat deze weg van ellendekennis niet eenmalig is, zodat alles in één keer geleerd wordt; het gehele leven door wordt deze stroom uitgediept en komen de zaken steeds weer terug (vraag 115). Wij struikelen allen in vele (Jak.3:2). De zaligsprekingen geven hier ook duidelijke lijnen: hongeren en dorsten alsook het treuren worden genoemd als doorgaande zaken. Denk ook aan de bekende bede, die dagelijks aan de orde komt: Vergeef ons onze schulden...

voorstadium?

Na dit gezegd te hebben, zou ik de volgende vraag onder ogen willen zien: Is men nu al binnen de poort van het nieuwe leven als men bovenstaande wegen vanuit zondag 2-4 bewandelt, of gaat het hier slechts om een toeleidende weg, die voorafgaat aan het zaligmakend geloof? Een bekende vraag.

Spurgeon merkt ergens op, dat Bunyan de pelgrim reeds naar binnen doet gaan, terwijl de weg naar het kruis nog verre is. Meerderen hebben in deze zondagen de invloeden van Luther gezien, die stelde dat de boete voorafgaat aan het geloof. Bij Calvijn

zou dat anders zijn, want hij ging er van uit dat de boete juist functioneert binnen het geloof, vanuit de levende bediening van Gods Geest. Ik noemde al eerder de studie van C.G. Graafland, die zich met deze vragen heeft bezig gehouden. Hij komt tot buitengewoon opmerkelijke uitspraken op dit punt; trouwens, zijn gehele studie over Ursinus en Olevianus bevat heel wat schokkende conclusies. Ik noem er enkele in het voorbijgaan, zonder er nader op in te gaan. Ik beperk me gemakshalve tot Olevianus.

Deze blijkt invloeden te zijn ondergaan, niet alleen van Calvijn, maar vooral ook van Melancton en Luther. Het genadeverbond is opgericht met Christus en in Hem met de uitverkoren; Prof. Van Genderen heeft deze stelling indertijd afgezwakt. Bij Calvijn vinden we meer de gedachte dat het genadeverbond is opgericht met het gehele volk, dus de gehele verbondsgemeente. De wet komt tot allen, het evangelie tot de gelovigen, aldus Olevianus. Hij beklemtoont dat Woord en prediking slechts zwakke middelen zijn, zonder de bediening van de Geest. Hij leerde ook de bekende onderscheiding tussen wezen en bediening van het verbond, een stelling die ook te vinden is bij dr. Steenblok.

Zie hiervoor Graafland (Van Calvijn tot Comrie, blz. 42 -107). Voor dit artikel is nu de volgende gedachte van belang, dat Olevianus ook de stelling verdedigt dat de ontdekte zondaar nog niet in het genadeverbond is (blz. 85). Het behoort bij het stadium van de voorbereiding tot het geloof.

Calvijn daarentegen heeft de wet wel een plaatsgegeven binnen het verbond der genade.

Bij hem "blijft de zondekennis toch een gestalte van de door de Geest gewerkte genade"....

Ik wil hier niet te diep op ingaan maar zoveel is wel duidelijk dat de opstellers van de Catechismus volgens Graafland op de Lutherse lijn zitten (de ellendekennis staat buiten het geloof), terwijl Calvijn de ellendekennis plaatst binnen het zaligmakend geloof. Ik kan de juistheid van deze conclusie niet beoordelen, maar het belang hiervan is groot. Wel merk ik op, dat de Catechismus in z'n geheel niet deze indruk wekt. Immers, als we de lijn doortrekken, dan begint het zaligmakend werk van de Heilige Geest bij zondag 6. Daar komt ook voor het eerst in deze opvatting Christus in beeld. Alles wat voorafgaat, is slechts werk van de wet, een toeleidende weg. Alleen diegenen worden zalig, die zeker zijn van hun aandeel in Christus. Dat is de praktische gevolgtrekking.

Christus

Deze gedachte kunnen we ook in onze tijd door meerderen horen uitspreken in de prediking. Belangrijker is nog het persoonlijk belang van hen die zekerheid missen aangaande hun deel aan Christus. Hopelijk zijn deze vragen ook voor u als lezer urgent en van persoonlijk gewicht.

U gevoelt wellicht de last van uw schuld en u hoopt op Gods genade in Christus? U mag daar soms iets van ondervinden en het kan u troosten als u hoort van Zijn reddende zondaarsliefde. Evenwel neemt u bij uzelf zoveel duisternis en "ongestalten" waar, dat u elke vastheid mist. Niettemin kent u iets van de droefheid naar God en van het zien op Jezus, maar het is alles vol gebrek en er blijft altijd nog een gemis over. De Heere zal, zo hoopt u, Zijn werk voor u voleinden. Maar hoe nu als mensen sterven in een levende droefheid over de zonde, zonder zeker te zijn van hun aandeel in Christus? Als dat gebeurde met uw vader of moeder, wat moet u daar dan van denken? We zouden de vraag kunnen stellen wat Olevianus of Calvijn daar nu van zouden zeggen, maar belangrijker is wat de Heere daar nu van zegt.

Hoe zou het er nu bij gestaan hebben met de discipelen, als ze bij het kruis waren gestorven, zonder het persoonlijke weten dat Jezus sterven moest voor de verzoening van hun zonden? Waren zij nu wel of niet op de weg der zaligheid?

Praktische vragen!

Het gaat hier nu niet om de vraag of we rusten mogen in de kennis van onze ellende. Dat kan en mag in geen geval. Niettemin komt ook dat wel voor. Men acht zich dan recht bekommerd en dat hebben we toch niet van onszelf en zo gaan we rusten in ons gemis. We zijn rijk in onze armoede, buiten de bewuste kennis van Christus.

Bedenken we nu wel dat de kennis van Christus niet alleen betreft Zijn priesterlijke bediening, waardoor Hij de schuld der zonde verzoent. Reeds in zondag 2 komen we de naam van de Zaligmaker tegen. Er staat dan, als het gaat om de hoofdsom van de wet: dat leert ons Christus in een hoofdsom. Hier komt het profetisch ambt van de Heere Jezus aan de orde. Het onderwijs in de wet en de vloek der wet kan niet buiten Christus omgaan. Wordt Zijn werk erin gemist, dan worden we met de wet een Farizeeër en zoeken we onze redding in een wettisch leven. Ontdekking aan onze verlorenheid is geen werk van de mens, ook niet van de wet alleen. De Heilige

Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel. Daarom kunnen we niet zo maar de eerste zondagen buiten de leerschool van de Geest stellen. Leert de natuur werkelijk dat we geneigd zijn God en de naaste te haten en zal de van nature zo trotse mens in eigen kracht kunnen belijden dat hij geneigd is tot alle kwaad? Kunnen we vanuit onszelf vragen naar de Midde-laar, Die de schuld wegneemt?

Ik meen dat de prediking in onze kerken ook altijd zo geweest is en nog is, dat er pastorale leiding werd gegeven aan hen die bekommerd zijn over hun zonden. We mogen de lammeren van de kudde niet verwaarlozen. De grote Herder der schapen belooft het dat Hij het verlorene zal zoeken, het weggedrevene zal wederbrengen, het gebrokene zal verbinden, het zieke zal sterken (Ezech. 34:16). Saulus at en dronk in geen drie dagen, toen de Heere hem staande had gehouden met de treffende woorden: "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?" Toen An-nanias naar hem gezonden werd, wees hem de Heere op Saulus met de woorden: Zie, hij bidt. De woorden

die Annanias tot hem sprak, getuigen ervan dat Hij reeds kennis had mogen maken met Christus: "De Heere heeft mij gezonden, Die u verschenen is op de weg...." (Hand.9:17).

In de prediking kunnen deze mensen niet gebouwd worden met allerlei gemoedelijkheid. Een voorkomende tekst, een psalm die inslaat, het kunnen niet de gronden zijn waarop we rusten. De Heidelberger gaat mensen halverwege hun ellende niet troosten en te vroeg opbeuren. De weg van deze zondagen is duidelijk: de breuk moet gepeild worden tot op de bodem. Laat de prediker geen rust geven buiten Christus, maar juist elke vlucht poging verijdelen, zodat de volle openbaring van de Heere Jezus steeds weer mag klinken, nadat de Heere daar Zelf plaats voor gemaakt heeft.

Hij heeft de wet volbracht. Hij kan volmaakt onderwijs geven in de eis der wet. In Hem ligt dan ook de enige uitweg vanuit de vloek der wet. Hem zal de Geest verheerlijken.

P. Roos

J.C. RYLE OVER DE SABBAT (2)

Als het gaat over de vraag hoe de sabbat wordt ontheilgd, onderscheidt Ryle de ontheilging van Gods dag in de privé sfeer en de ontheilging van Gods dag in het publieke leven. Wat het eerste betreft, dat kan alleen verholpen worden door de bekering van het hart en het ontwaken van het geweten. Wat het tweede betreft, daarvoor is nodig de druk van de publieke opinie en de sterke arm der wet.

Wat betreft de ontheilging van Gods dag in de privé sfeer, u hoeft maar om u heen te kijken om te zien hoe algemeen dat is geworden. Velen maken van Gods dag een dag om hun zaken te regelen, hun vrienden te bezoeken, een feestje te geven enz. De dag wordt overal voor gebruikt behalve voor de dienst van God.

Als het gaat over de publieke ontheilging van Gods dag noemt Ryle de openstelling van winkels en het maken van uitstapjes met het openbaar vervoer om naar plaatsen te gaan van amusement. Ryle keurt dit in sterke bewoordingen af.

'Zolang de Bijbel de Bijbel is en het vierde gebod het vierde gebod, kan ik niet tot een andere conclusie komen dan dat dit pertinent verkeerd is.'

Vier argumenten noemt Ryle om zijn betoog kracht bij te zetten.

(a) Deze invulling van de sabbat heeft *niets te maken met werken van noodzakelijkheid of werken van barmhertigheid*. Er is niet de geringste overeenkomst met de dingen waarvan de Heere Jezus verklaard heeft dat ze geoorloofd zijn op de sabbat.

(b) Deze manier om de sabbat door te brengen heeft *geen enkel heilig oogmerk* en is er niet op berekend om enig goed te doen aan de ziel.

Is er ooit iemand bekeerd door het dansen van de polka of het luisteren naar een opera?

Nooit! De ervaring leert dat er iets anders voor nodig is dan de schoonheid van kunst en natuur om iemand de weg naar de hemel te leren.

(c) Deze invulling van de sabbat heeft *nooit enig zedelijk of geestelijk goed* gebracht in de plaats waar dit werd gepraktiseerd.

Wat voor voordeel zou het brengen als we de zondag in London zouden maken als die in Parijs, Wenen of Rome, waar de mensen zich vergapen aan parken, beelden en fontein?

(d) Tenslotte, en dit is niet het minste bezwaar, deze manier van het doorbrengen van de zondag *brengt verschrikkelijke schade aan de ziel van massa's mensen*.

Ryle denkt in dit verband aan die talloze mensen die verplicht zijn om 's

zondags te werken om de amusementsindustrie gaande te houden. Wat een pleziertje betekent voor de een, brengt de dood voor de ander!

Ryle vervolgt: Ik schrijf deze dingen met verdriet. Ik heb vaak genoeg een zondag doorgebracht in grote steden en met mijn eigen ogen gezien hoe de Dag des Heeren voor velen een dag van wereldsgezindheid is, een dag van goddeloosheid, van vleeselijk plezier, van zonde. Laten zij niet duidelijk zien dat zij zonder God in deze wereld zijn? Zij zijn als de mensen in Amos 8,5 die zeggen: wanneer is de sabbat voorbij, dan kunnen we weer onze handel bedrijven. De sabbat is een vermoeiende en vervelende dag voor hen (Mal. 1,13) en ze zeggen: wij willen niet dat God Koning over ons is.

Aan het slot van zijn artikel komt Ryle tot een bewogen appèl op zijn lezers. Hij laat voelen dat hij schrijft als een vriend van hun ziel en dat hij slechts de zuivere godsdienst beoogt.

(1) Allereerst spreekt hij die lezers aan die *de gewoonte hebben om de sabbat te ontheiligen*. Hij vraagt hen ernstig te overwegen hoe zij straks voor Gods rechterstoel hun huidige gedrag denken te verantwoorden. Hoe bereidt u zich voor op die dag? U kunt niet altijd hier blijven. Bent u er klaar voor om de God van de Bijbel te ontmoeten, en rekenschap aan hem te geven? Bent u geschikt voor een hemel die niets anders is dan een eeuwige sabbat, een altijddurende zondag, een dag des Heeren zonder einde? Als u denkt van wel, dan mag ik vragen waar dat uit blijkt. U kunt geen antwoord geven. U geeft God niet eens één dag van de zeven!

O ongelukkige sabbat-breker, overdenk uw wegen en wordt wijs! Wat voor schade heeft de sabbat aan de wereld berokkend, dat u hem zo haat? Sla eens een blik in uw hart en bedenk hoeveel beter het zou zijn om een vriend van God te zijn dan Zijn vijand.

Als u straks op uw sterfbed ligt en een goede hoop wilt hebben, breek dan met uw sabbatsontheilging en zondig niet meer. Ga de eerste zondag nadat u dit gelezen hebt naar Gods huis, om het evangelie te horen prediken. Belijdt uw vorige zonden en zoek vergeving door het bloed dat reinigt van alle zonden.

(2) Vervolgens doet hij een beroep op hen die *belijden dat ze de sabbat eerbiedigen* en geen behoefte hebben dat het karakter van de sabbat zou ver-

anderen. Hij vraagt hen om eens eerlijk en ernstig te overwegen of zij niet meer nauwgezet kunnen zijn in het heilig houden van dat sabbat dan ze tot nu toe zijn geweest. Ik ben bang, zegt Ryle, dat er op dit punt veel lauwheid is. Er zijn veel kerkmensen die als ze thuis zijn wel de sabbat houden, maar zijn ze elders dan nemen ze het niet zo nauw. De wereld dringt onze zondagsviering meer binnen dan ons lief is.

(3) Tenslotte spreekt Ryle hen aan *die de Heere Jezus in waarheid liefhebben* en stelt hen de vraag of het voldoende is om petitie te sturen naar de regering en verenigingen op te richten ter bevordering van de zondagsrust. Neen, dat is niet genoeg. We moeten een trede lager beginnen. We moeten ons beijveren om de massa's die nu in onkunde gedompeld blijven, te bereiken met de prediking van het evangelie. We moeten het goede onderwijzen alsook het kwade bestraffen. Ryle wijst op de toenmalige situatie dat er (in de Anglicaanse Kerk) parochies waren van 12000 tot 15000 zielen die door één geestelijke werden bediend. Geen wonder dat er veel onkunde onder het volk is. Laten we die grote parochies opsplitsen in kleinere eenheden van maximaal 3000 zielen. Laten er pre-

dikanten en pastorale werkers onder hen gaan arbeiden. We moeten niet eerst wachten tot we een mooie kerk kunnen gaan bouwen. We moeten mensen sturen die hen het evangelie verkondigen.

'Het gepredikte evangelie, toegepast op hun geweten – en niet wetten en boetes en straffen –,

het gepredikte evangelie, gebracht tot elk huis in een parochie, dat is de grote remedie tegen het breken van de sabbat. 'Want het is de duidelijke waarheid, dat de ontheiliging van de sabbat waar wij vandaag mee geconfronteerd worden, een van de vele bewijzen is van de lage stand van de levende godsvrucht.'

Meer dan een eeuw geleden schreef de bisschop van Liverpool deze regels. Sommige situaties die hij schetst zijn toegesneden op het Engeland van zijn tijd en niet rechtstreeks over te brengen op het Nederland van nu. Niettemin blijft de ernst, de eerlijkheid en de bewogenheid waarmee hij schreef indruk maken. De kracht van zijn argumenten is gelegen in het bijbels gehalte ervan. Het is mijn overtuiging dat we dit niet dan tot onze schade kunnen negeren.

H. Korving

BIJBELONDERZOEK

We leven in een tijd van ontleding. Dat houdt in dat er door jong en oud al minder gelezen wordt. De moderne mens is visueel ingesteld. Hij kijkt graag naar allerlei zaken. Hierbij valt te denken aan televisie, DVD's en video's. We leven gejaagd en vluchtig. Als er al gelezen wordt, moet het iets zijn met heel wat illustraties erbij, het boek of tijdschrift moet niet te dik zijn en niet te moeilijk. We vrezen dat deze ontwikkeling ons niet voorbijgaat. Wat komt er terecht van geregeld en grondig lezen van de Bijbel? Hoe staat het met het onderzoek van de Bijbel in onze gezinnen? Er zullen wellicht heel wat Bijbels in huis zijn. Maar het bezitten van een Bijbel is nog iets anders dan het onderzoeken van Gods Woord.

Belangrijk

De Schriftgeleerden uit de dagen van de Zaligmaker onderzochten de Schriften. We lezen dat in Johannes 5:39. Daar staat: "Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het, die van Mij getuigen." De eerste woorden van deze tekst: "Onderzoekt de

Schriften" kunnen ook als volgt worden weergegeven: "Gij onderzoekt de Schriften." Deze mogelijkheid wordt ook in de kanttekeningen op de Statenvertaling genoemd. De Zaligmaker keurt het Schriftonderzoek niet af. Het onderzoek van Gods Woord is juist een prijzenswaardige zaak. De Schriftgeleerden besteedden er heel veel tijd aan. De ene tekst vergeleken zij met de andere tekst. Het ene woord werd naast het andere woord gelegd. Nauwkeurig werd onderzoek gedaan naar de onderlinge samenhang van bepaalde gedeelten van Gods Woord en wat dit wel te zeggen zou hebben. Dat is op zichzelf een goede zaak.

Er wordt een woord voor onderzoeken in Johannes 5:39 gebruikt dat ook wordt aangewend om het zoeken naar sporen en geuren door speurhonden aan te duiden. Zo'n speurhond dient uiteraard nauwkeurig te werk te gaan. Het woord wordt ook gebruikt in Genesis 31:35 waar Laban alles doorzoekt, naspeurt, naar de terafim die door Rachel waren meegenomen, maar ze niet vindt. Het kan ook gebruikt worden voor plunders die

huizen nauwkeurig doorzoeken om kostbare zaken met zich mee te nemen. Ook kan het gebruikt worden voor het zoeken naar wijsheid. Eveneens kan het nauwkeurig nagaan van de eigen wegen ermee aangeduid worden. Het wordt ook van God gebruikt Die de harten doorzoekt.

In het onderzoek van de Schriften gaat het dus maar niet om een vluchtig onderzoek van Gods Woord, maar om een nauwkeurig, diepgravend bezig zijn met Gods Woord.

Dit onderzoeken van het Woord Gods is zo belangrijk omdat de Bijbel geen menselijk boek is, maar het Woord van de enige waarachtige God. Er is geen belangrijker boek op de aarde dan de Bijbel.

Verstandelijke kennis van het Woord Gods is niet voldoende. Hartenkennis van de inhoud van de Bijbel is noodzakelijk tot zaligheid. Een mens kan heel geleerd zijn, kan veel wetenschappelijke kennis hebben, maar toch niet zalig worden. Anderzijds kan een mens weinig wetenschappelijke kennis hebben, maar toch deel hebben aan de ware wijsheid, deel hebben aan de vreze des Heeren, die het beginsel van de ware wijsheid is en toch zalig worden. Gods Woord bevat vele zaken. De Bijbel spreekt over verkiezing en verlossing. Gods Woord spreekt over Christus zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. De Bijbel getuigt van eeuwig wel en eeuwig wee. De Bijbel toont ons wie op de brede weg voort wandelen en wie door God op de smalle weg zijn gebracht. Gods Woord getuigt van wedergeboorte en bekering. Dan is het toch geen onbelangrijke zaak kennis te nemen van de inhoud van Gods Woord. Mag u, mag jij Gods Woord onderzoeken?

Hoe

Het is niet onverschillig op welke wijze we Gods Woord lezen en onderzoeken. In het bekende catechisatieboekje van ds. A. Hellenbroek worden er behartigenwaardige dingen hierover naar voren gebracht. Het eerste wat naar voren komt is: *in Gods vreze*. De Schriftgeleerden onderzochten Gods Woord wel stipt en nauwgezet, maar zonder Gods vreze. Het ging hen bij het onderzoek van Gods Woord om eigen eer. Als u moet zeggen dat u de vreze Gods nog mist, dan dient u te bidden: Neig mijn hart en voeg het saâm, tot de vrees van Uwen Naam. De vreze Gods wil de Heere schenken op het gebed. De vreze Gods is het beginsel der wijsheid. In de vreze Gods wordt Gods Woord werkelijk verstaan. Dan wordt ook ter harte genomen wat Gods Woord ons zegt. De vreze Gods

doet immers wijken van het kwade en doet het goede betrachten. Gods Woord toont wat gedaan en gelaten moet worden.

Verder zegt Hellenbroek: *met een bid-dend hart*. Zouden we in dit verband niet moeten denken aan deze tekst: Heere, ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet? Hier valt ook te denken aan deze bekende regels uit Psalm 25: HEERE, ai maak mij Uwe wegen, door Uw Woord en Geest bekend. Zij die de Heere mogen vrezen zien juist dat zij nog zo weinig verstaan van de inhoud van Gods Woord. Wat is het dan rijk te lezen in Gods Woord: Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt, en zij zal hem gegeven worden. Ook in dit opzicht geldt: Bid en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal open gedaan worden. Gebed is steeds nodig bij het onderzoek van Gods Woord.

Het onderzoek van Gods Woord dient volgens Hellenbroek ook *eerbiedig* te gebeuren. De Bijbel is immers het boek van de heilige God. Het is de nederbuigende goedheid van de heilige Oppermajesteit dat Hij aan zondige, onheilige mensen kinderen de Bijbel heeft gegeven. Zou een nietig, zondig mens niet dienen te beven bij het ter hand nemen van Gods Woord? Wie is hij dat hij met zijn onheilige handen de Bijbel opent, wie is hij dat hij met zijn onheilige ogen de Bijbel leest?

Het onderzoek van Gods Woord dient ook *aandachtig* te geschieden. Oppervlakkig en snel lezen is niet goed. Het verstand dient ingespannen te worden. Het denkvermogen moet erbij betrokken zijn. Hoe is dat onder ons? Wanneer we gelezen hebben na de maaltijd en ons zou een uur later gevraagd worden wat er gelezen is, zouden we dan het antwoord kunnen geven? Wie belang mag hebben gekregen bij Gods Woord zal aandachtig lezen. Wie door ontdekkende genade in de beleving tot een des doodsschuldige is geworden, zal met verwondering en aanbidding lezen van Christus Die over Zich het des dood schuldig heeft laten uitspreken. Christus werd des doodsschuldig verklaard opdat Hij voor des doodsschuldigen het leven zou verwerven. Het onderzoek van Gods Woord dient ook te gebeuren *met een geestelijk oordeel*. De Schriftgeleerden lazen met een vleselijk oordeel Gods Woord. Een geestelijk oordeel wordt alleen gevonden waar de Heilige Geest in al de waarheid leidt. Dat geschiedt in de harten van hen die de Heere mogen vrezen. Zulken gaat

het erom dat zij de geestelijke bedoe-ling van het Woord Gods doorzien. Zij zijn niet tevreden met de letterschors van de waarheden, het gaat om de wezenlijke inhoud van Gods Woord, het gaat er ook om dat Gods Woord wordt toegepast aan het hart.

Doel

In Johannes 5:39 staat "Want die zijn het die van Mij getuigen." De Schriftgeleerden onderzochten Gods Woord wel, maar zij vonden er Christus niet in. Het onderzoek van Gods Woord zal niet baten zo Christus er niet in gevonden wordt. Dan is het slechts letteronderzoek en wordt de geestelijke betekenis van Gods Woord niet verstaan. Zowel het Oude als het Nieuwe Testament getuigen van Christus. Hebben we daar oog voor mogen krijgen? In deze lijdenstijd valt bijvoorbeeld te denken aan Jesaja 53. Hoe duidelijk wordt daarin de Zaligmaker getekend. Jesaja wordt wel genoemd de evangelist van het Oude Testament. We lezen in Jesaja 53:5 "Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden." We lezen in vers 9 over Zijn begrafenis. In vers 10 over Zijn opstanding en over het welbehagen des HEEREN dat door Zijn hand gelukkiglijk zal voortgaan. Er valt ook te denken aan Psalm 22 waar we lezen van de Godverlatenheid: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? De offerdienst van het Oude Testament spreekt van Christus. Het bloed van al die offerdieren wees he'en naar het bloed van Christus dat vergoten zou worden tot een volkomen verzoening van al de zonden der Zijnen. De paaslammeren van het Oude Testament wezen heen naar het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt. In het Nieuwe Testament wordt ons de staat van de vernedering en de staat van de verhoging van Christus getekend. Christus is de Levensvorst Die in de staat van de vernedering de zaligheid heeft verworven en die verworven zaligheid toepast in de staat van verhoging. Christus is de hoogste Profeet en Leraar van Zijn Kerk, de eeuwige Koning en de enige Hogepriester. Christus is de opperste Medicijnmeester van ziel en lichaam beide. Hebt u Hem nodig leren krijgen als Profeet, als Priester en als Koning?

Troost

De Bijbel is het enige boek dat troost kan geven als het ogenblik van ster-ven naderbij komt. Niemand kan de

dood ontlopen. De dood is de poort naar de eeuwigheid. De dood is de doorgang tot het eeuwige leven of tot de eeuwige dood. De Bijbel tekent ons de nabijheid van God voor hen die de Heere mogen vrezen. De dichter van Psalm 23 mocht dit beleven: Al ging ik ook in een dal van de schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij, Uw stok en Uw staf die vertroosten mij. In het uur van sterven kunnen al de schatten van de wereld geen troost geven. Dan zal pas goed blijken dat de genoegens van de wereld hol, leeg en oppervlakkig zijn. Wereldse boeken en kranten hebben dan niets meer te bieden. Alleen de inhoud van Gods Woord kan dan door genade troost bieden. Soms mogen Gods kinderen er duidelijk van getuigen dat de Heere met hen is. Als de Heere bijvoorbeeld met kracht in het hart spreekt: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen." Rijk als kort voor het sterven gezongen mag worden: "Hoe zalig is het volk dat naar Uw klanken hoort." Zalig als de gestalte van Jakob beleving mag zijn op het sterfbed: "Op Uwe zaligheid wacht Ik, HEERE." Dan is de hoop niet op iets van de mens gevestigd, maar alleen op het volbrachte werk van Christus."

Vrucht?

Hoe komt het dat het lezen van de Bijbel niet bij iedereen vrucht afwerpt? De oorzaak kan zijn dat er zonder gevoel gelezen wordt. Het ontbreekt aan ernst en aandacht. Er is geen gebed of de Heere de lezing van het Woord wil zegenen. Met geestelijk blinde ogen worden wel de letters gelezen, maar de inhoud wordt niet verstaan. Een oorzaak kan ook zijn de ijdelheid en wereldsgezindheid van de lezer. Als het hart vol is van de wereld en wereldse zaken en leeg is van God en goddelijke zaken, laat het lezen van Gods Woord geen vrucht na. Er zijn lezers die ermee tevreden zijn als ze maar een gedeelte gelezen hebben. Hoe, daar bekommeren zij zich niet om. Als ze hun plicht maar gedaan hebben. Wie lange tijd uit de Bijbel leest, went aan de inhoud. De hemel verkwikt niet en de hel verschrikt niet. Staat u schuldig aan deze vorm van lezen van Gods Woord? Bekeert u daarvan. Dan zou u al de tijd beklagen dat u zo vruchteloos gelezen hebt. Van der Groe heeft geschreven in het boekje "Het lezen van de Heilige Schrift": "Geloof, geloof toch eens dat de hel het allerheetst zal branden voor die mensen, die al hun dagen de beste predikaties gehoord, de beste

boeken gelezen, en nochtans zich niet bekeerd hebben." Hij verbindt daaraan de opwekking Gods Woord op de juiste wijze te lezen.

Het is genade als het lezen van Gods Woord vrucht mag afwerpen. Door genade mag er gelezen worden met een week en gevoelig hart. Een stenen hart is niet vatbaar voor Gods Woord. Een vlezend hart wel. Van der Groe schrijft in bovengenoemd boekje dat het lezen plaats dient te vinden in het licht en aan de voeten van Christus. Christus maakt onder het lezen aandachtig, doet Zijn Woord verstaan, neemt schellen van de ogen weg, maakt harde harten week en opent de harten zoals bij Lydia. Christus doet de hemelse kracht en de zoetheid van Zijn Woord smaken. Er dient gelezen te worden in het licht van de Zon der gerechtigheid en aan de voeten van de grote Leerreester. We besluiten met deze woorden van Van der Groe:

VRAGENRUBRIEK

Twee onderwerpen.

De vraagstelster van de vorige keer heeft nog twee vragen. We zullen proberen ze allebei nu te behandelen. De eerste vraag luidt als volgt: *"In Genesis 48:22 staat dat Jakob het stuk land dat hij zijn zoon Jozef toewijst, met zwaard en boog verkregen heeft. Maar bij Jozefs begrafenis, vele jaren later, wordt vermeld dat Jakob dit stuk land voor 100 stukken geld had gekocht! Zie Jozua 24:32. Hoe zit dat?"*

Inderdaad vraagt dit om verduidelijking. Heeft Jakob het stuk land nu veroverd of gekocht?

We gaan uit van Genesis 33:18-22. Jakob is na lange tijd weer teruggekeerd in het land van zijn vader Abraham en Izak. Hij vestigt zich bij de stad Sichem, waar even later zulke verschrikkelijke dingen zullen gebeuren. Jakob koopt dan een stuk land van de zonen van Hemor, waarop hij zijn tent kan spannen, en betaalt daarvoor 100 geldstukken. Ook Abraham had eens een stuk land gekocht voor veel geld: een begraafplaats.

Door de koop was dit stuk land nu Jakobs wettig eigendom geworden. Op dit stuk grond van het beloofde land is later Jozef begraven. Het landgoed was immers door vader Jakob op diens sterfbed aan Jozef toegezegd.

Als Jakob dat doet vermeldt hij dat het bewuste stuk land met geweld veroverd is op de Amorieten. Daaruit kunnen we opmaken dat de Amoriet

"O. met wat voor geestelijke vrucht en zegen zullen zij dan het Woord Gods dagelijks lezen, en met wat voor heilige kennis en onuitsprekelijk zielsvermaak zullen zij dan voortdurend geleid worden in al de waarheid! Hoe zullen zij dan door de Heere dagelijks geleerd worden en steeds opwassen in de genade en in de kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (2 Petr. 3:18). Het is zeker dat niemand in staat is de zalige voordelen te noemen die wij, door de genade van Christus, dan zullen doen met het Woord der zaligheid, indien wij het dagelijks maar eens zouden horen en lezen aan de voeten van die hemelse Leerreester, Die de ogen van de blinden opent, en 'Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing' (1 Kor. 1:30)."

A. van Heteren

ten zich Jakobs bezit hadden toegeëigend. Jakob en zijn zonen zagen zich toen genooddaakt hun land te heroveren. Dat dit met geweld gepaard is gegaan, horen we nu uit Jakobs eigen mond op zijn sterfbed.

In dit kleine stukje geschiedenis zien we dat er altijd al strijd is gevoerd om het beloofde land. Zelfs het kleine landgoed bij Sichem werd Jakob niet gegund. Maar op zijn sterfbed mag Jakob zich in het geloof aan Gods belofte overgeven en vertrouwen dat niet alleen dat kleine stukje, maar het gehele land bewoond zou worden door zijn kinderen. In datzelfde geloof in Gods toezegging is later ook Jozef gestorven. En uit Jozua 24 weten we dat de Heere Zijn beloften rijkelijk heeft vervuld. Zo maken de ongeloofvigen, de brutalen, aanspraak, niet op de halve wereld, maar op de hele.

Maar eenmaal zullen de zachtmoedigen het aardrijk beërven, zie Psalm 37:29. Niet door middel van goud of zilver, maar uit genade, om Christus' wille!

Dan de volgende vraag. *"In Israel moest de eerstgeboren zoon gelost worden. Hij opende de baarmoeder. Als het eerste kind een meisje is, dan opent zij toch de baarmoeder? Wat moet er dan gebeuren als het tweede kind een zoon is. Moet die, ondanks het feit dat de baarmoeder reeds geopend is, dan toch nog gelost worden, omdat het een jongen is? Of was er in een dergelijk geval een vrijstelling? Hij was immers niet*

de eerstgeborene!" Om de zaak van de lossing van de eerstgeborenen te begrijpen, moeten we terug naar de nacht van de uittocht uit Egypteland. Het was een vreselijke nacht! De verderfengel zou door zowel Egypte als Gosen gaan en alle eerstgeborenen doden. Op Gods aanwijzen zal er voor de Israëlieten ontkoming zijn achter het bloed. God maakte onderscheid waar het van nature niet was. De weg der ontkoming werd niet aan de Egyptenaren bekend gemaakt, en wel aan het volk Israel. Het mag ook ons wel een wonder worden en blijven dat de Heere tot ons het evangelie van vrije genade zendt, terwijl velen op aarde van geen weg der verlossing weten! Maar dat even terzijde.

Bij deze vreselijke straf moeten we denken aan de dood van alle *mannelijke* eerstgeborenen. Dat geeft de hebreeuwse grondtekst aan.

Na deze gebeurtenis zegt de Heere in Exodus 13:2 dat alle eerstgeborenen onder Zijn volk Israel (van het mannelijk geslacht) Zijn eigendom zijn en daarom voor Hem en Zijn dienst afgezonderd moesten worden. Vanaf toen moesten alle eerstgeborenen bestemd worden voor de dienst in Gods heiligdom. Later werden de Levieten in hun plaats gesteld. De vader kon zijn zoon lossen door middel van een bepaald geldbedrag. Hij hoefde dan niet te dienen in het heiligdom, maar er moest wel voor betaald worden.

De lossing voor 5 sikkels voor de eerstgeboren zoon was eigenlijk een herinnering aan het feit dat zij de Heere toebehoorden! Met die 5 sikkels maakte men zich van die verplichting niet af! Het hart moest de Heere toegewijd zijn, al de dagen van hun leven, al was men van de dienst in Gods heiligdom vrijgesteld.

Had nu de vader zijn plicht verwaarloosd, dan was de zoon op latere leeftijd verplicht zelf voor de lossing zorg te dragen.

Het ging zo toe: Na een aanvangsremonie bracht de vader zijn zoon en het geldbedrag tot de priester. De vader gaf daarbij zijn zoon aan de priester en sprak: Mijn vrouw heeft mij dit mannelijk kind, dat haar eerstgeborene is, ter wereld gebracht. Daarop sprak dan de priester: Wat wenst gij liever te behouden: deze uw eerstgeboren zoon of de 5 sikkels die gij voor zijn lossing verschuldigd zijt? Dan nam de vader het geld in zijn hand en gaf het de priester, met de woorden: Liever wil ik mijn eerstgeboren zoon behouden; ziehier 5 sikkels voor zijn lossing.

Het ging bij de lossing dus niet om de eerstgeborene, maar om de eerstge-

boren *zoon!* Dat vinden we in hetzelfde Exodus 13. Zie de verzen 12 en 15. Alle mannetjes van het vee moesten geofferd worden; "doch alle eerstgeborenen mijner *zonen* los ik".

Het ging slechts om zonen, omdat alleen de mannen konden dienen in het heilgdom. Het was toen al zo, het is nu nog zo. Daarmee is niet gezegd dat de vrouw minderwaardig was. Die had slechts een andere taak. Bovendien werd zij vertegenwoordigd door de man. Slechts de man werd besneden, maar ook de vrouw behoorde tot het verbond.

Als je dus eerst dochters kreeg en daarna een zoon, dan moest hij gelost worden, omdat hij de eerstgeboren zoon was. De baarmoeder was inderdaad reeds geopend door zijn zusters die eerst geboren waren, maar nu had de baarmoeder een zoon gebaard!

Een andere vraag is, tenslotte, wie de eerstgeborene was van de man met twee of meer vrouwen. Jakobs eerstgeboren zoon was Ruben, de zoon van Lea. Maar ook zijn andere vrouw, Rachel, had een eerstgeboren zoon, Jozef! Als het nu om de lossing gaat, moeten we aannemen dat in een dergelijk geval alleen Ruben gelost moest

worden. Jakob had 12 zonen en een dochter bij verschillende vrouwen, maar hij noemt Ruben zijn eerstgeborene, Genesis 49:3. Blijkbaar werd van de vader uitgegaan en niet van de moeder, al konden in Jakobs geval 4 vrouwen spreken van een eerstgeborene! In dit verband moeten we ook denken aan Deut. 21: 15 ev. Daar gaat het om een man die twee vrouwen heeft. Een van wie hij echt houdt en een vrouw van wie hij niet houdt. Stel nu dat de vrouw van wie hij niet houdt (onvoorstelbaar eigenlijk) het eerst een zoon baart, en daarna de vrouw van wie hij wel houdt, dan mag hij de zoon van zijn geliefde vrouw niet voortrekken boven de zoon van die andere vrouw. Dat laat ook zien dat je bij de vaststelling van de vraag wie nu de eerstgeborene is, en dus in aanmerking komt voor het eerstgeboorterecht, uit moet gaan van de vader. Dat was het dan weer voor deze keer. Ik hoop dat de antwoorden op de gestelde vragen naar tevredenheid zijn. Graaf maar dieper, mensenkind, in het Woord des Heeren, en gij zult meer schatten vinden!

K. Hoefnagel

niet meemaken, maar daar het Woord des Heeren blijft staan met de geboden en beloften moet volharding er zijn tot Jezus' komst in heerlijkheid. Jezus Christus heeft ook Zelf gezegd: wie volharden zal tot het einde die zal zalig worden. Jezus Christus komt! Dit staat vast. Op de door de Heere gestelde tijd. En dan maar afwachten? Wat erg als dat het geval is. Vandaag is bezinning nodig. Hoe is het kerkelijk? Hoe is het persoonlijk? Leven we nog bij wat de Heere in Zijn Woord zegt over het leven in de eindtijd? Het leide tot belijden van schuld en het gebed om te kennen, wat gezongen wordt: houd ons gemoed voor U bereid, opdat het blij Uw komst verbeid', daar 't in een stil vertrouwen leeft, dat Gij ons onze schuld vergeeft. Het adventsleven moge komen en blijken. Dat geeft geen leven van werkloosheid. Het is bekend wat Luther zei, denkend aan de wederkomst van de Heere. Wanneer ik wist dat de Heere morgen kwam, bouwde ik vandaag nog een kerk. Daar bedoelde hij mee: werkzaam te zijn tot heil van de naaste. Bezig te zijn in de dienst van de Koning tot het einde. Daarin spreekt de liefde tot de Heere en de medemens. Welk woord gebruikt Paulus wanneer hij denkt aan de komst van de Heere. Dan gebruikt hij het woord "verschijning." Gedacht moet worden aan de zonsopgang. Hoe majestueus is die. De duisternis moet wijken. De nieuwe dag breekt aan. Nu weten we wat profetisch gesproken is van de Zon der gerechtigheid en Zijn werking. Het ziet allereerst op de eerste komst van Christus, maar het heeft ook betrekking op wat bij de tweede komst van Christus in heerlijkheid zal gebeuren en gekend zal worden. Dit laatste mag niet vergeten worden. Zijn verschijning zal zijn tot eeuwige zaligheid. De Heere zal zijn een eeuwig Licht. Het zal gebeuren. Het door de Heere bepaalde moment komt. Niemand, wie men ook is, kan dit verhinderen. Positief schrijft Paulus: welke te Zijner tijd vertonen zal de zalige en alleen machtige Heere, de Koning der koningen en de Heere der heren (vs 15). Welk een doxologie! Welk een lofprijzing! Het staat voor Paulus vast. Gelijk wij zeggen: twee keer twee is vier. Welk een geloof in de Heere! Welk een kennis van de Heere en Zijn woorden. Welk een taak hebben vandaag oudere ambtsdragers ten opzichte van de jongeren. Worden er nog harten onder de riem gestoken? Want we staan in het strijdperk van het leven. De satan is met zijn laatste aanval bezig. Op alle fronten in wereld en kerk is hij present. Laten we zijn kennis, zijn tac-

WERKEN IN HET LICHT VAN DE WEDERKOMST

1 Tim. 6:14 en 15

Wanneer gedacht wordt aan het leven van Paulus kan gezegd worden dat hij vertoont het beeld van Christus. Wat hij geschreven heeft aan de gemeente van Corinthe is niet overtrokken, maar waar. 'De liefde van Christus dringt ons.' De liefde van Christus had hem geheel in beslag genomen. Zij beheerste hem. Dit wordt ook gezien in zijn houding tot en in zijn schrijven aan Timotheüs. Veel wordt van Timotheüs gevraagd, zowel persoonlijk als ambtelijk. Vandaag is dat niet gewijzigd. Gods Woord staat boven de tijden. Ook de leden van de gemeente dienen daaraan te denken. Tegen de stroom van de tijdgeest moet men in. Het leven is een krijgsbanier. Er komt hier geen wapenstilstand. Men moet vrezen wanneer men daar op uit is. Onophoudelijk is de strijd. Maar de levende Heere is de getrouwe Zaligmaker. Allen die naar Hem uitzien, op Hem vertrouwen, worden niet beschaamd. Door Timotheüs daarop te wijzen, stak Paulus hem een hart onder de riem. Hebben wij dat ook nodig in onze post- moderne tijd? Aan de bemoediging wordt door Paulus toegevoegd het gebod om te bewaren. Zeker denkt Paulus aan wat hij in

de verzen 11 en 12 gebod: namelijk het ontvluchten en het najagen, maar het bevel voor het strijden gaat verder. Het raakt het hele evangelie en de opgedragen verkondiging ervan. De regering van de gemeente staat er niet los van. Welk een arbeidsveld heeft een dienaar. In getrouwheid en oprechtheid, in vasthoudendheid moet er gewerkt worden. Gedreven door de liefde tot de Heere, tot Zijn dienst, tot de gemeente, tot de medemens. In dat licht worden door Paulus twee woorden onderstreept: onbevlekt en onberispelijk. Zuiver, rein, keurig. Geen aanleiding geven tot. Welk een hoge eisen vraagt de evangelieverkondiging. Wanneer ervan afgeweken wordt, wordt het Woord verduisterd, nog sterker: verworpen. Een dienaar behoort een goede getuigenis te bezitten van hen die binnen en van hen die buiten de kerkmuren leven. Steeds moet er het gebed zijn om bewaring en getrouwheid. Om het volgen van de Kerk- Vorst Jezus Christus. Nu schrijft Paulus dat het bewaren en alles wat daarmee verband houdt moet geschieden tot op de dag van de verschijning van de Heere Jezus Christus. Timotheüs zal die grote dag op aarde

tiek, niet onderschatten. En waar hij het gezag, de kracht van Gods Woord kan breken, zal hij dat niet nalaten. Hoe is zijn woord 'tijdgebonden' al ingeburgerd en welk een resultaat boekt het. Maar Paulus, staande in de branding van zijn tijd, beleet Timotheüs: we hebben een zalige God. Een God Die in ZichZelf zaligheid is. Vandaar dat de God der zaligheid ook zaligheid geeft. Want Hij houdt niets voor ZichZelf. Hij is tevens de Alleenheerser, de Koning der koningen. Keizer Nero mocht gezien worden en zelf denken dat hij goddelijke eer en macht bezat. Maar de Heere regeert. Hij volvoert Zijn raad op aarde. En nadert de wereldklok nu twaalf uur, dan zal de Heere laten horen en zien: het is geschied! Dan komt Zijn Zoon om de aarde te richten. De wereld in gerechtigheid. Alle oog zal Hem zien. Ook allen die Hem doorstoken hebben. Naar die grote dag gaat het. Wij gaan erheen. Niemand uitgesloten.

JOHANNES - 12

De Heere heeft in Johannes een grote gave van Zijn genade aan Zijn kerk gegeven. Door de eeuwen heen heeft deze man en wat hij nagelaten heeft grote invloed op de kerk mogen uitoefenen. Danken we God wel eens voor de rijke gaven die Hij in mensen ons gegeven heeft?

Johannes zelf is ook met grote genade begiftigd geweest. Diepe inzichten heeft hij ontvangen in het heilswerk dat Christus verricht heeft en nog verricht. Maar de grootste zegen die Johannes ontvangen heeft is toch wel deze geweest dat hij persoonlijk deel mocht ontvangen aan het werk des Heeren in zijn leven. De rijkste zegen die een mens kan bezitten is dat hij een door God begenadigd mens mag zijn.

Begenadigd zondaar

Door dit te zeggen keren we weer terug naar het begin. Met het begin bedoel ik dan het moment waarop Johannes samen met nog een andere discipel van Johannes de Doper het advies van hun meester heeft opgevolgd en achter Jezus - het Lam Gods - is aangegaan en de ontmoeting met Hem die daaruit voortvloeide. Daar leerde Johannes hoe een zondaar gered wordt. Als hem namelijk genade bewezen wordt. Vanuit dat begin kijken we nu naar het einde en we lezen een ogenblik in Openb. 1. Daar ontmoeten we Johannes opnieuw. En

Gods majesteit staat er garant voor. Die majesteit wordt in vers 16 bijzonder benadrukt. God de Heere is de enige Die onsterfelijkheid bezit. Allen vallen weg. Koningen en onderdanen. Rijken en armen. Tevens is God de Heere een Heere Die een ontoegankelijk licht bewoont. Denwelken geen mens gezien heeft noch zien kan (vs. 16). Door Paulus wordt beleden de verhevenheid van de Heere. Niemand is in staat de Heere te overtreffen. De mens kan opklimmen tot het getal 666, maar het getal zeven zal hij nimmer bereiken. De Heere alleen is God. En die Heere zal eenmaal de heerlijkheid van Zijn Christus doen lichten en in Hem zal Hij Zich geheel openbaren. Christus zal zijn de volkomen uitstraling van de majesteit van God. Welk een dag komt er. Alle vijanden worden dan verteerd. Alle gelovigen gezaligd. Het zal één van beide zijn. Hoe zal het zijn voor ons? Een levensvraag!

M.C. Tanis

daar zien we de man, die we hebben leren kennen als apostel, als getuige, als theoloog, als apologet, als pastor en als visionair, plat op de grond liggend, aan de voeten van Jezus.

Johannes is verbannen naar het eiland Patmos. Er is vervolging uitgebroken en Johannes ondervindt aan den lijve wat dit ook voor de apostelen met zich brengt. Maar ook op Patmos bezoekt de Heere hem. Hij kan dan weliswaar geen gemeente meer dienen, maar via wat de Heere hem nu gaat openbaren mag Johannes de kerk van alle eeuwen dienen. Christus geeft hem namelijk een blik in de toekomst en Johannes mag opschrijven wat hij ziet.

Het begin is dat Jezus aan hem verschijnt. In de volle heerlijkheid van Zijn opstandingsglorie. Het is om van te duizelen. Zijn ogen zijn als een vlam vuur; Zijn voeten zijn als blinkend koper; Zijn stem is als de stem van vele wateren; uit Zijn mond gaat een scherp zwaard; Zijn aangezicht is als wanneer de zon schijnt in volle kracht. Het is alles oogverblindend. Een en al heerlijkheid en majesteit.

Johannes kan de aanblik van dit alles niet verdragen. Het is te overweldigend. En zelfs deze discipel, die we hebben leren kennen als de discipel dien Jezus liefhad en die dus een heel bijzondere band met de Meester had, wordt door dit gezicht overweldigd.

Hij kan niet overeind blijven maar valt als dood aan Jezus' voeten. Waarom? Als hij toch aan Jezus' boezem aangelegd heeft en de vertrouwelijke omgang met Hem kende, waarom moet hij hier dan als het ware bezwijken?

Aan het eind van alles wat over Johannes gezegd is zal toch ook weer gezegd moeten worden: Johannes was zondaar. Met hoeveel zegeningen hij dan ook was bedeed, de overgebleven zonden maken hem geheel ongeschikt om te bestaan voor de heerlijke Majesteit van de hemel.

Johannes is het zichzelf heel goed bewust geweest. In zijn eerste brief heeft hij de valse notie al gecorrigeerd van hen die zeggen dat ze geen zonde hebben. Zulken verleiden zichzelf en de waarheid is in hen niet. Ze maken de Heere tot een leugenaar en Zijn Woord is niet in hen (1 Joh. 1:8,10). Johannes heeft zichzelf leren kennen. Hij heeft gezien wie en hoe hij was voorafgaande aan zijn bekering. Maar ook hoe hij er uitziet na zijn bekering. En al dieper heeft hij toen geleerd wat het is om van genade te moeten leven.

Welnu, dat ervaart hij ook op dat geweldige moment dat hij in Openb. 1 beschrijft. Daar ligt hij, als een dode. Hij ervaart net zoiets als wat Jesaja beleefde toen hij zei: Wee mij, want ik verga. In de nabijheid van de verheerlijkte Christus moet de zondaar sterven. Kan hij niet anders dan sterven. Tenzij... Ja, tenzij.

En dan gebeurt het. Dan is er weer Gods genade. Altijd alleen die genade. Nu genade in de vorm van de doorboorde rechterhand van de Zaligmaker. Jezus legt die hand op hem. Maar om in staat te zijn dat te doen moet de heerlijke Christus Zich wel eerst diep voorover buigen. Johannes ligt immers plat op de grond en om hem aan te raken moet de Heiland diep bukken.

Maar is dat juist niet genade? Is dat niet het geheim van Gods ontferming? Jezus buigt zich over de zondaar heen. Hij deed het al eerder. Hij blijft het doen. En wat Hij al eerder gezegd heeft, herhaalt Hij. Ook nu weer klinkt het uit Zijn mond: Vrees niet. Ja, dat zegt Hij en Hij zal het blijven zeggen, totdat Hij het niet meer hoeft te zeggen. Als de Eerste zei Hij het. Als de Laatste zal Hij het nog weer zeggen. En daarna hoeft het niet meer, want dan is alle vrees uitgebannen. En dat voorgoed.

Intussen is duidelijk dat ook Johannes een begenadigd zondaar is. En dat is het wat hem tenslotte heeft doen verzuchten: Kom, Heere Jezus (Openb. 22:20). Ach ja, een mens kan veel zijn en veel doen. Hij kan een grote zijn in het Koninkrijk Gods. Mensen kunnen hem, zoals dat ook met Johannes het geval was, een 'pilaar' noemen. Zijn naam kan staan op de fundamenten van het nieuwe Jeruzalem.

Maar wat hem tenslotte behoudt is niet dat hij theoloog was of apostel of getuige. Wat behoudt is Christus' genade. Meer niet en minder ook niet. Die rechterhand door de Zich neerbuijgende Jezus gelegd op het hoofd van de als dood aan Jezus' voeten liggende zondaar. En dat 'Vrees niet'.

Tenslotte was dat het geheim van Johannes' leven. En in hoeveel hij dan ook van de 'gemene christenen' mag verschillen, hierin staan we toch ook weer allen vlak naast hem. Wat hem behouden heeft, behoudt al Gods volk.

Daarom ligt het ware geheim van het christenleven hierin dat een mens geleerd heeft van genade te leven. Hij heeft kennis gemaakt met de rechterhand van zijn Zaligmaker.

Hij heeft de stem van Zijn Verlosser gehoord: Vrees niet.

Een andere manier van zalig worden is er niet. En op die weg krijg je geen pluim op je hoed. De Meester komt zulke dienstknechten ook niet bedanken. Wel zegt de dienstknecht, dat hij niet meer dan een onnutte is geweest. Kijk nog maar eens naar Johannes zoals hij daar ligt. Dat is nog wat anders dan die dienstknechten die toch nog betrekkelijk hoog bij zichzelf staan en graag zouden zien dat de mensen hen naar de ogen zagen. Er is soms zoveel gewichtigheid! Ootmoed is niet overal te vinden onder Gods kinderen. De een lijkt het soms al beter te weten dan de ander. Maar dat we slechts onnutte dienstknechten zijn....

Maar de kroon dan? Wordt er in de Bijbel ook niet over een kroon gesproken, die straks gegeven zal worden? Ja, dat staat er ook. Maar die kroon was niet verdiend, zelfs niet door de meest getrouwe arbeid. Daarom leggen ze de kroon ook weer af. Ze leggen hem aan Jezus' voeten. Die verdiende hem. En hart en ziel en mond zeggen het: Gij zijt waardig te ontvangen alle eer en aanbidding en dankzegging. Want Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed.

P. den Butter

Interieur van Chr. Geref. kerk teruggebracht in oorspronkelijke staat Open dag met zang en muziek op 7 april

Hoe dichterbij Dordt, hoe historischer het wordt. Een zin die nogal eens gebruikt wordt om het unieke karakter van Dordrecht weer te geven. Dit geldt ook voor de Christelijke Gereformeerde Kerk aan de Singel 198. Het gebouw, een ontwerp van de bekende Dordtse architect H.A. Reus, kreeg enige jaren geleden de erkenning als Rijksmonument. Op D.V. 7 april is het exact 86 jaar geleden dat de kerk in gebruik werd genomen.

Restaureren naar stijl 1920

Ongeveer 16 jaar geleden werd besloten om de kerk te restaureren en te reconstrueren naar de oorspronkelijke situatie. Er werd begonnen met het aanbrengen van nieuwe leien op het dak. Van binnen werd de fraaie constructie van het plafond weer zichtbaar gemaakt. De preekstoel en het doophek werden nieuw gemaakt in de oorspronkelijk stijl. Ook de borstweringen van de drie gaanderijen werden hersteld. De fraaie koperen lampen werden naar het oude model nieuw gemaakt door een bedrijf in Tsjechië. De 18^e eeuwse "Pieter Keur" bijbel kwam op de kansel terug. De verdwenen "hengels" om te collecteren hangen er weer.

Slotfase

In 2006 werd besloten het interieur af te maken waarbij de banken geheel werden gerenoveerd en van een betere zithouding voorzien. Alle 900 zitplaatsen bleven daarbij gehandhaafd! Ook de prachtige grenenhouten vloer werd hersteld, geschuurd en in de olie gezet. In nauw overleg met de Dordtse kleurenarchitect Kees Rouw en Monumentenzorg werd het gehele interieur geschilderd in een kleurstelling die gebruikelijk was rond 1920. Ook de trappenhuisen naar de drie gaanderijen werden hersteld en kregen hun oorspronkelijke balusters en open leuning terug. De nieuwe groene gordijnen hebben de peau de pêche uitstraling uit de 20-tiger jaren. De oude wandradiatoren werden door veel kleinere convectoren vervangen. Nu zijn de glas-in-loodramen weer helemaal vrij in het zicht.

Dat wil men allemaal laten zien. D.V. Zaterdag 7 april staan de deuren open en wordt u verwacht. Graag leiden vrijwilligers u rond!

De kerk is open vanaf 's morgens 10.30 uur. Er zijn dan o.a. muzikale intermezzo's door jongeren uit de kerk. Om 11.30 uur wordt er in de zaal een filmpresentatie gegeven over de werkzaamheden van het afgelopen jaar.

Het hoogtepunt van deze dag komt 's middags om 14.15 uur. De uit Dordrecht afkomstige en landelijk bekende organist Pieter Heykoop hoopt dan het drieklaviers pijporgel te bespelen. Hij speelt improvisaties over bekende lijdens- en paasliederen rond het thema "Van Passie naar Pasen". Er is ook samenzang!

Ds. J.M.J. Kieviet zal een appèlwoord spreken over "Jezus leeft!".

In de pauze kan men tevens de kerk bezichtigen, er is dan ook koffie en fris, en om ±16.30 uur is er opnieuw een filmpresentatie. De kerk sluit om 17.00 uur.

BOEKBESPREKINGEN

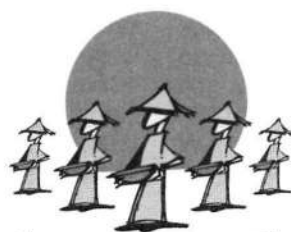
Bert Hofman, Crisis in de kerk, gebonden, 420 blz., €29,95, Uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 10-90-5829-716-0. De ondertitel van dit keurig verzorgd uitgegeven boek luidt: 'De Nederlandse Reformatie in de spiegel van tachtig schriftuurlijke liederen. De auteur is een deskundige op het gebied van het zestiende- eeuwse religieuze lied. Hij heeft daarover indertijd de volgende dissertatie geschreven: 'Liedekens vol gheestigh confoort.' Bij uitgeverij Groen verscheen indertijd ook een leuk boekje over het Wilhelmus van zijn hand. In de tijd van de reformatie werden veel Schriftuurlijke liederen geschreven. De eerste protestanten vervaardigden liederen waarin de Schrift en de tijdsomstandigheden samenkwamen. In de tijd van de Reformatie kwam de Bijbel weer centraal te staan. Dat leidde tot grote veranderingen in de kerk en in het dagelijks leven. Zonder het weer centraal komen te staan van de Bijbel, zouden de zestiende eeuwse religieuze liederen niet zijn ontstaan. Er zijn er zo'n zestienhonderd bewaard gebleven. In dit boek treffen we een bloemlezing aan van tachtig liederen verdeeld over eenentwintig afdelingen. In deze liederen wordt een goed beeld getekend van de diepe sporen die de Reformatie in het leven van de mensen uit de zestiende eeuw heeft getrokken. We lezen van ongezuete kritiek op de geestelijkheid en de samenleving, vol verontwaardiging over de misstanden en het bedrog van de kerk. Ook wordt geschreven over de innerlijke strijd van Gods kinderen. Velen moesten vluchten om der wille van hun overtuiging. Wat dat met zich mee heeft gebracht, wordt ook verwoord. Ook lezen we over de vele martelaren uit die tijd. In de liederen worden de vervolgers felle verwijten gemaakt en worden de predikanten aangespoord zich niet het zwijgen te laten opleggen door de inquisitie. De liederen die nu gebundeld verschijnen, behoren tot ons culturele erfgoed. Niet eerder was zo'n uitgave beschikbaar. De originele tekst van de liederen staat op de linkerpagina van het boek, de eigentijdse hertaalde tekst op de rechterpagina. De liederen zijn immers ongeveer 450 jaar oud. De taal en het woordgebruik was in de ontstaanstijd van de liederen heel anders dan nu. Vandaar dat hertaling voor veel tegenwoordige lezers nodig was. Achterin het boek is een inhoudsopgave opgenomen en een alfabetische volgorde van de liederen en vierentwintig melodieën waarop

de liederen gezongen kunnen worden. Een goede zaak dat dit boek is verschenen. Het voorziet in een leemte. We hebben er met belangstelling en interesse kennis van genomen. Het geeft een goed beeld van de tijd en de ontwikkelingen van de reformatie in de 16^e eeuw.

TEXEL: Bungalowpark De Verrassing

Met de pasen er even lekker tussen uit Dat kan al vanaf € 185,00 kijk op:
www.deverrassing.nl
of bel voor informatie
0222 - 318391

Zijn er onder de lezers van dit blad, die belangstelling hebben voor klassieke grammofoonplaten (Beethoven, Bach, Handel, Mozart e.d.) Ten dele heb ik series, die geheel nieuw en onbespeeld zijn. Indien dit zo is, kunt u mij daarover bellen (tel. 0343-441908)
Mijn adres is P.C. Bos
Kuiperlaan 30
3951 VH Maarn

Stichting China Veenendaal

Kinderleed in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

Drempelvrije vakantie?

Jachthuis - Texel

2 luxe drempelvrije vakantiewoningen onder 1 kap, 7 en 8 persoons. Per woning: 2 hoog/laag bedden, douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger. Incl. schoonmaakkosten, € 275,- tot € 695,- p.w.

Meer informatie / reserveren:
www.denoorderhoeve.nl

De Noorderhoeve gehandicapten accommodaties
Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06

Epe (veluwe) te huur vak.woning tot 6 pers. 3sl. kamers heerlijk rustig gelegen nog vrij in Mei en wk27 28 en 29 bel voor info of reservering 0578-629347

Dagactiviteitencentrum
Stichting Adullam Gehandicaptenzorg

Waardheim

Open Dag Waardheim D.V. 12 mei 2007

Hartelijk welkom op de 10e Open Dag van DAC Waardheim.

Kom kennismaken met het werk op ons dagactiviteitencentrum. Er zijn weer diverse groepen opgesteld, zodat u een voorstelling kunt maken van de activiteiten die op Waardheim plaatsvinden. De collega's vertellen u er graag meer van.

Op het terrein rond het dagactiviteitencentrum staan weer 80 kramen en diverse tenten opgesteld en er is weer van alles te koop. Er is ook veel georganiseerd voor kinderen en ouders. Er worden onder andere weer spectaculaire roofvogelshows gehouden, er zijn oude ambachten te zien, diverse rondritten met een oude brandweerauto zijn mogelijk en er worden veel spelletjes voor kinderen georganiseerd. Kortom een gezellige dag voor jong en oud.

D.V. zaterdag 12 mei 2007 van 10.00 - 16.00 uur.

Dac Waardheim
Groeneweg 10, Puttershoek
078-6763444

Bonisa
Z E N D I N G

Z E N D I N G
50
JAAR
THUISFRONT

Om alvast te noteren:

**Bonisa
Landdag**

D.V. za. 21 april 2007
10.00-15.30 uur
Julianakerk
Veenendaal

Thuisfront

De thuisfrontarbeid mag het zendingswerk al vijftig jaar ondersteunen. U was daarin medewerker. U was bewogen en betrokken. Daarom: dank voor uw steun!

Blijft u medewerker d.m.v. uw gebed en gift?

Postbank 31.555.32 o.v.v. Jubileumgift
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse

Sprekers op deze dag

- dr. W. van Vlastuin,
- ds. Chen Min Yen,
- ds. Song Fei Cheng,
- ds. Tang Wei Ming,
- dr. C. Tallach,
- mevr. M.A. Mijnders - van Woerden,
- miss Mary Ma Yanhua,
- ds. J.W. Wulschleger,
- ds A.A. Egas.

www.bonisa.nl
0252 - 41 82 69

Laat de
kinderkens
tot *Mij* komen!

De door stichting Hudson Taylor gefinancierde school met internaat zal binnenkort worden gerealiseerd. Op deze private school, waar leerlingen op onopvallende wijze met Gods Woord in aanraking komen, is plaats voor 200 kinderen. Stichting Hudson Taylor financiert de bouw en exploitatie van dit onderwijsinstituut. Mogen we ook voor dit belangrijke werk op uw steun rekenen?

Stort uw gift op 3473.76.029 t.a.v. Hudson Taylor/SBHC te Nunspeet.

Voor info of voorlichting: 06 200 13 173

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China